

Sygn. akt IV U 585/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołań Publicznej Szkoły Podstawowej Nr (...) im. (...)
w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 marca 2014 roku nr (...)

z dnia 21 marca 2014 roku nr (...)

w sprawie Publicznej Szkoły Podstawowej Nr (...) im. (...)w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe

1. zmienia zaskarżoną decyzję nr (...) w ten sposób, że w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2011 roku do 31 marca 2012 roku nie podwyższa stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50 %;
2. zmienia zaskarżoną decyzję nr (...)w ten sposób, że w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012 roku do 31 marca 2013 roku nie podwyższa stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50 %;
3. odstępuje od obciążania organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego strony odwołującej się.

Sygn. akt IV U 585/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego

w T. z dnia 10 września 2014 roku

Decyzjami z dnia 21 marca 2014 roku nr (...) i nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322) oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.) podwyższył stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek Publiczną Szkołę Podstawową Nr (...) im. (...) w B. w roku składkowym obejmującym odpowiednio w decyzji nr(...) okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r., a w decyzji nr(...)okres od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2013 r. o 50,00 %.

Powyższe było spowodowane tym, że płatnik składek w dokumencie ZUS IWA za 2009 r. błędnie wykazał brak poszkodowanych w wypadkach przy pracy, pomimo zaistnienia takiego wypadku, co spowodowało przeliczenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w zaniżonej wysokości w objętych decyzjami ZUS okresach.

Odwołania od powyższych decyzji ZUS wniósł płatnik składek Publiczna Szkoła Podstawowa Nr (...) im. S. J. w B. podnosząc między innymi, że w przedmiotowym stanie faktycznym nie miało miejsca spełnienie przesłanek z art. 34 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowiącego sankcję wobec płatnika składek za przekazanie przez niego nieprawdziwych danych, bowiem brak jest zawinionego zachowania płatnika, ukierunkowanego na wprowadzenie organu rentowego w błąd. Niepodanie bowiem w przekazanej informacji ZUS IWA w pozycji wypadki w pracy liczby „1”, czyli osoby, która uległa takiemu wypadkowi było wynikiem nieuwagi stażysty.

W odpowiedzi na powyższe odwołania ZUS wniósł o ich oddalenie podnosząc argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji oraz stwierdzając, iż o braku winy w niedopełnieniu obowiązku można mówić tylko w przypadku stwierdzenia, że dopełnienie obowiązku stało się niemożliwe z powodu przeszkody nie dającej się przezwyciężyć.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Organ rentowy na podstawie informacji ZUS IWA za 2008 r., 2009 r. i 2010 r. ustalił na rok składkowy od 1.04.2011 r. do 31.03.2012 r. i od 1.04.2012 r. do 31.03.2013 r. stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,84 %. W wyniku przeprowadzonej przez ZUS w dniach od 22.10.2013 r. do 13.11.2013 r. kontroli stwierdzono, iż płatnik składek podał nieprawidłowe dane w informacji ZUS IWA za 2009 r. nie wykazując w pozycji wypadki przy pracy cyfry „1”, czyli osoby, która zgodnie z dokumentacją znajdującą się u płatnika składek uległa wypadkowi przy pracy. Była to sytuacja jednorazowa wynikająca z niedopatrzania osoby będącej na stażu, która wówczas wypełniała przedmiotowy formularz. Wypadek przy pracy był jeden i niegroźny.

Dowód: - akta ZUS,

- dokumenty dołączone do odwołań - k. 8-12 i 23-27,
- zeznania dyrektora odwołującej się Placówki – k. 32-33.

Po zakończeniu kontroli dokonano niezwłocznie korekty błędnej informacji ZUS IWA w związku z czym z dniem 1.12.2013 r. ZUS przesłał zawiadomienie o wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe za powyższe okresy wynoszącej 0,93 % podstawy jej wymiaru. Podwyższone składki za powyższe okresy zostały niezwłocznie wpłacone na konto ZUS.

Dowód: - akta ZUS,

- dokumenty dołączone do odwołań - k. 8-12 i 23-27,
- zeznania dyrektora odwołującej się P. – k. 32-33.

Płatnik składek Publiczna Szkoła Podstawowa Nr (...) im. (...) zatrudnia 43 nauczycieli oraz 10 osób do obsługi i administracji, w tym tylko 2 w administracji – sekretarka oraz sekretarz zajmujące się kwestiami kadrowymi i administracyjnymi. W zakresie plac i księgowości Szkołę obsługuje (...) w B.. Składki ZUS są opłacane terminowo.

Dowód: - akta ZUS,

- dokumenty dołączone do odwołań - k. 8-12 i 23-27,
- zeznania dyrektora odwołującej się Placówki – k. 32-33.

Powyższy stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów oraz zeznań dyrektora odwołującej się Placówki M. M..

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art.244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom dyrektora Szkoły, który wskazał na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnętrznie spójne, logiczne oraz przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. W zeznaniach tych podkreślono, że istotnie wystąpił błąd w formularzu (...), ale była to sytuacja jednorazowa, związana z niedopatrzeniem stażysty wypełniającym ów formularz, a wyższa składka na ubezpieczenie wypadkowe została niezwłocznie po wykryciu błędu zapłacona.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołania zasługują na uwzględnienie.

Istotą sporu w przedmiotowej sprawie było przesądzenie, czy ZUS zasadnie podwyższył stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek Publiczną Szkołę Podstawową Nr (...) im. (...)w B. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012r. i od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2013 r. o 50,00 %.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm.) stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek.

Po myśli art. 34 ust. 1 omawianej ustawy jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Przesłanką do zastosowania tego przepisu i podwyższenia stopy procentowej składki może być tylko zawinione działanie płatnika składek. Takie stanowisko wyraża się zarówno w literaturze (komentarz do omawianej ustawy – Lach, Samol, Ślebzak, Oficyna 2010) oraz w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Stanowisko ZUS wyrażone w odpowiedzi na odwołania - poparte judykaturą - jest więc generalnie prawidłowe i zasadne. Pomimo tego brak było podstaw żeby oddalić odwołania w przedmiotowej sprawie. Przede wszystkim należy bowiem mocno podkreślić, że z bogatej judykatury SN jak i Sądów Apelacyjnych wynika, że stwierdzenie, czy strona nie ponosi, czy też ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 34 ust. 1 ustawy musi być podejmowane indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, których dopiero łączna ocena może doprowadzić do konkluzji, że w tej konkretnej sprawie wymierzenie składki wypadkowej podwyższonej było zgodne lub nie do pogodzenia z normą prawną zawartą w powołanym przepisie i oceniana także przez pryzmat zasady zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez to państwo prawa (zob. m.in.: wyrok SA w Krakowie z dnia 2013-03-05, III AUa 1131/12, wyrok SN z dnia 2011-06-16, I UK 15/11). Trzeba też zwrócić uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.11.2013 r. (II UK 147/13, LEX nr 1396514) w którym stwierdzono, iż funkcją sankcji przewidzianej w art. 34 ust. 1 przedmiotowej ustawy jest zdyscyplinowanie płatników składek do należytego wykonywania ciążących na nich obowiązków. Dlatego też jej zastosowanie ma

sens wówczas, gdy - przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności - można przewidywać, że spełni lub może spełnić założony przez ustawodawcę, dyscyplinujący cel. W przypadku stosowania tej instytucji powinien być wzięty pod uwagę stosunek płatnika składek do realizacji ustawowych obowiązków, w tym także jego zachowanie po stwierdzeniu nieprawidłowości w dotychczasowym działaniu.

W wyroku tym podniesiono także, iż do zastosowania sankcji wynikającej z art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej nie jest wystarczające wystąpienie po stronie płatnika jakiegokolwiek winy nawet w jej najlżejszym stopniu (*culpa levissima*), charakterystycznym dla odpowiedzialności deliktowej. Skoro bowiem skutek w postaci przekazania Zakładowi nieprawdziwych danych jest wynikiem nienależytego wykonania obowiązków ciążących na płatniku składek z mocy ustawy, a fakt ten stwarza domniemanie winy i przenosi na płatnika składek ciężar wykazania, iż zgłoszenie nieprawdziwych danych nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych, to przy uwzględnieniu analogii *Iuris* i odwołaniu się w tym zakresie do zasad odpowiedzialności kontraktowej, należałoby uznać, iż kwestia winy płatnika składek winna być oceniana przez pryzmat jego odpowiedzialności za niezachowanie należytej staranności. Podkreślenia wymaga również to, że należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, którą określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności, nie oznacza staranności wyjątkowej, lecz staranność dostosowaną do działającej osoby, przedmiotu, jakiego działanie dotyczy oraz okoliczności, w jakich działanie to następuje (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2002 r., I CKN 971/00, LEX nr 56902).

Odnosząc powyższe do omawianego stanu faktycznego i oceniając sprawę indywidualnie należy stwierdzić, iż w omawianym przypadku nie można mówić o takim stopniu winy płatnika składek który uzasadniałby zastosowanie sankcji z omawianej normy prawnej, a okoliczności wskazane poniżej prowadzą do tezy, że jej wymierzanie nie jest celowe.

Podkreślić należy, że mamy do czynienia z podmiotem szczególnym jakim jest szkoła publiczna, nie prowadzącym działalności gospodarczej, zarobkowej. Jest to istotna okoliczność w sprawie jeśli weźmie się także pod uwagę, iż w sytuacji zastosowania w tym przypadku sankcji z art. 34 ust. 1 ustawy trudno mówić o zrealizowaniu celu w postaci zdyscyplinowania płatnika. Szkoła dysponuje bowiem środkami publicznymi, pochodzącymi z funduszy Gminy (publicznych), z którego to źródła przeznaczone byłyby środki na zapłatę wymierzonej kary. Nie oznacza to jednak, że Szkoły nie dotyczy omawiany przepis. Trzeba jednak podkreślić, iż jej stopień zawinięcia jest znikomy co wiąże się także z jej szczególnym charakterem, nie dysponuje bowiem wyspecjalizowaną obsługą administracyjną czy też prawną, która miałaby za zadanie profesjonalne wywiązywanie się z wszelkich biurowych czynności. Nie usprawiedliwia co prawda to jeszcze w całości zaistniałego w formularzu błędu ani też nawet wypełnianie go przez osobę będącą na stażu. Biorąc jednak pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, a przede wszystkim zachowanie płatnika po wykryciu błędu (niezwłoczną zapłatę podwyższonej składki na ubezpieczenie wypadkowe) oraz fakt, że tak uprzednio, jak i następczo po zaistniałej jednorazowo sytuacji Szkoła regulowała wszystkie należności składkowe terminowo brak jest podstaw do podwyższania składki o 50 %. Trudno także mówić tutaj o jakiejś szkodzie po stronie ZUS, skoro niezwłocznie po dokonaniu korekty błędnej informacji ZUS IWA na konto ZUS wpłynęły podwyższone kwoty składki za okresy objęte zaskarżonymi decyzjami. Należy też zauważyć, że wypadek przy pracy był jednorazowy i niegroźny. Z tego powodu zasadnym jest przypuszczenie, że w momencie sporządzania deklaracji do ZUS nie pamiętano o nim w placówce.

Mając wszystkie powyższe okoliczności na uwadze, na podstawie powołanych przepisów oraz 477¹⁴§ 2 k.p.c odwołania od decyzji ZUS należało uwzględnić i orzec jak w sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc odstępując od obciążania nimi organu rentowego. Miał bowiem Sąd na uwadze, że stanowisko prawne zaprezentowane w odpowiedzi na odwołania było zasadniczo prawidłowe i zasadne, a zmiana decyzji wynika z bardzo indywidualnego rozpatrzenia badanego przypadku.